

1

Двоє колишніх коханців Моллі Лейн стояли біля каплиці крематорію, обернувшись спинами до лютневого морозу. Усе було сказано раніше, але вони говорили знову.

— Вона й не знала, що її підкосило.

— А коли дізналася, було запізно.

— Стрімкий розвиток хвороби.

— Нещасна Моллі.

— М-м-м.

Нещасна Моллі. Усе почалося з поколювання в руці, коли вона ловила таксі біля «Дорчестер-грилю»,— це відчуття так і не зникло. Цілий тиждень вона незграбно намащувала в пам'яті назви речей. «Парламент», «хімію», «пропелер» вона ще могла собі пробачити, але «ліжко», «крем», «дзеркало»! Після тимчасового випадіння слів «акант*»

* Акант — тропічна і субтропічна рослина Європи; химерний рослинний орнамент.

і «брезаола»* вона звернулася до лікарів, сподіваючись на розраду. Натомість її послали на аналізи, й, у певному сенсі, це стало кінцем. Як швидко пробивна Моллі стала ув'язненою пацієнткою свого похмуро-замкненого, авторитарного чоловіка Джорджа! Моллі, ресторанный критик, розумниця і фотограф, безстрашна садівниця, коханка міністра закордонних справ, яка була здатна бездоганно пройтися колесом у свої сорок шість років! Її швидке впадання в божевілля і біль стало предметом загального поговору: втрата контролю над функціями організму, втрата почуття гумору — і тоді провал у сплутаність свідомості, що супроводжувалася епізодами безсилового бешкету та глухих криків.

Поява Джорджа на виході з капиці змусила коханців Моллі попрямувати далі стежкою, засипаною рінню. Вони натрапили на композицію з овальних трояндових клумб, позначену табличкою «Сад пам'яті». Кожна рослина була жорстоко обрізана, аж лишилося буквально кілька дюймів над мерзлою землею, — таку практику Моллі засуджувала. Доріжка газону була усипана сплющеними недопалками: тут люди здебільшого очікували, коли закінчатся поминки і процесія вийде надвір. Прогулюючись туди-сюди, старі друзі відновлювали розмову

* В'ялена яловичина, національна італійська страва.

вже з півдюжини разів: це було приємніше, аніж співати «Пілігрима».

Клаїв Ліналі знав Моллі, ще коли вони були студентами в 1968-му і мешкали разом у хаотичному, мінливому, непередбачуваному гуртожитку у Вейл-оф-Гелті*.

— Моторошний спосіб умерти.

Клаїв спостерігав, як його подих парує в сірому повітрі. Прогноз погоди стверджував, що температура в центрі Лондона сьогодні дванадцять градусів. Дванадцять. Було щось серйозно не так з цим світом, і в цьому не можна звинуватити ні Бога, ні Його відсутність. Перший непослух людини, її гріхопадіння, спадний мотив, гобой, дев'ять нот, десять нот... Клаїв мав дар абсолютного слуху і чув, як звук понижується від ноти соль. Навіть не треба записувати.

— Маю на увазі,— провадив Клаїв,— умерти отак, нічого не тямлячи, просто як тварина. Впокорено, принижено, навіть не встигнути оформити духівницю, ба навіть просто попрощатися. Хвороба підкралася, а потім...

Він знизав плечима. Чоловіки пройшли до кінця витоптаного газону, розвернулися й рушили назад.

— Вона б радше наклала на себе руки, аніж скінчити так,— сказав Вернон Голлідей. Він прожив з Моллі рік

* *Vale of Health* («Долина Здоров'я») — район на північному заході Лондона.

у Парижі у 1974-му, коли отримав свою першу роботу в агенції «Ройтерз», а Моллі писала то те, то се для журналу «Вог».

— Без тями й у Джорджевих пазурах,— сказав Клайв.

Джордж, цей сумний заможний видавець, який її обожнював і якого, на загальний подив, вона не покинула, хоча ставилася до нього погано. Чоловіки поглянули туди, де він зараз стояв за дверима, вислуховуючи співчуття від людей, які прийшли проводити небіжчицю. Її смерть піднесла його над загальним презирством. Він виріс на дюйм-два, спина у нього випросталася, голос поглибився, віднайдене почуття гідності звузило його благальні пожадливі очі. Відмовившись віддати дружину до притулку, він сам її доглядав. Понад це: у перші дні, коли люди ще хотіли з нею бачитися, він перевіряв її відвідувачів. Клайв і Вернон були строго нормовані, оскільки їхні відвідини спершу викличуть захват, а потім Моллі відчує пригнічення через свій стан. Ще одна ключова особа чоловічої статі — міністр закордонних справ — теж була небажана. Пішов поголос; у жовтій пресі з'явилися завуальовані плітки. Але це вже не мало значення, бо, казали, Моллі вже не при собі, й люди більше не хотіли її бачити та зраділи,